

Deák József

A RENDÉSZET MINT A JOGREND ŐRE ÉS A JOG MINT A SZABADSÁG MATEMATIKÁJA AZ OROSZORSZÁGI FÖDERÁCIÓBAN

Az orosz rendészet fogalmi meghatározása, a rendészet struktúrája, jogszabályi háttere a sok évtizedes közös társadalmi berendezkedésből adódó egyezőségek mellett több ponton eltér a magyar rendészettudomány rendészetértelmezésétől. A főként orosz jogszabályi, rendészetelméleti háttér kialakulásának vizsgálata során sok érdekes momentum felmerült.

A MAGYAR ÉS AZ OROSZ MEGKÖZELÍTÉS

A könnyebb értelmhez segítő a magyar megközelítés a következőképpen szól:

„Rendészet az a közigazgatási tevékenységet értjük, amelynek feladata a közbiztonság és a közrend, valamint az állampolgárok személyes biztonságának megóvása, továbbá közreműködés a megsértett rend helyreállításában.”¹

Ivancsics Imre a következőt írta:²

„A fentieknél fontosabbnak ítéljük meg Szamel Lajos kiindulópontjának és megközelítésének a felemlítését. Ő a rendészeti tevékenység joghoz kötését a jogállamiság szempontjából elemi igénynek tekintette. Másként fogalmazva, ne legyen semmilyen területen rendészeti fellépésre lehetőség, ha ezt a jog nem alapozza meg. Emiatt a fogalomból ki kell iktatni azt, ami felesleges, ami a jog

¹ BARACZKA–SZIKINGER 1999: 383.

² FINSZTER 2018: 48.

eszközeivel nem kezelhető. Ellenkező esetben nincs jogbiztonság, de lehet önkény és kiszolgáltatottság.”³

A rendészeti rendszer az egyik magyar megközelítés szerint: a közbiztonsági rendszer azon típusa (alrendszere), amely része a közigazgatásnak, és amelynek társadalmi rendeltetése – a legitim fizikai erőszak monopóliumának birtokában – a közbiztonság, a közrend, a nemzetbiztonság és az államhatár megóvása érdekében a jogellenes emberi magatartásokból keletkező veszélyek megelőzése, elhárítása, avagy csökkentése, továbbá a büntető igazságszolgáltatás előkészítése, a megsértett jogrend helyreállítása. A rendészeti rendszer elemei:

1. A rendészeti közjog azoknak a jogszabályoknak az összessége, amelyek a rendészeti szervezetek struktúráját és szervei működését (szervezeti törvények), a rendészeti hatósági intézkedéseket megalapozó rendészeti ügyek törvényi tényállásait (rendészeti anyagi jog), valamint a hatósági eljárások formáját (rendészeti eljárási jog) határozzák meg.
2. A rendészeti szervek azok a közigazgatási hatóságok, amelyek rendészeti ügyekben a jogszabályokban meghatározott hatáskörrel és illetékességgel kötelesek és jogosultak eljárni.
3. A rendészeti szervek működése azon végrehajtó-rendelkező tevékenységek együttese, amelyek során a rendészeti szervek teljesítik feladatukat, a közbiztonság, a közrend és az államhatár védelmét.⁴

Az 1950–60-as években született rendészeti tevékenység terminológia még viszonylag fiatal a jogtudomány által használt fogalmak túlnyomó részéhez képest. Még nem kristályosodott ki egységes, mindenki által elfogadott meghatározása, a hatályos jogszabályok közt sem található erre utalás. Viszont a rendészeti tevékenységnek van néhány lényeges jellemzője, ami alapján jól körülírható:

1. Ez a tevékenység csak jogi intézkedésekkel végezhető, például az állam büntető és kényszerítő hatalmával. Ebben fontos szerepe van a tevékenység jogellenességére történő figyelmeztetésnek és a megelőzésnek.
2. Ezek a jogi intézkedések a hatályos jogszabályok alapján, azok pontos betartásával hajthatók végre. Ettől bárminemű eltérés jogsértésnek számít, és összeegyeztetetlen az állampolgárok alapjogainak és szabadságainak védelmével.

³ IVANCSICS 2002: 2–6.

⁴ FINSZTER 2018: 263.

3. Az intézkedés jogszerű véghezvitele a jogszabály szigorú betartásával, meghatározott eljárásrendben történik. Az intézkedés megtétele vagy az attól való eltekintés törvényben rögzített konkrét szabályok alapján valósulhat meg. Az ettől történő eltérés jogellenes és érvénytelen.
4. A végrehajtást speciálisan felhatalmazott állami szervek végzik, főként jogi képzettségű, illetve speciális felkészültséggel rendelkező munkatársakkal.⁵

Az Oroszországi Föderáció (OF) föderális (szövetségi) állam, ami a rendészeti rendszerei szervezetén is tükröződik. A rendészeti szerveinek többsége a végrehajtó hatalom szövetségi hatáskörű rendészeti funkciókat ellátó szerve. Mint ahogy a bíróságok többsége, az OF Ügyészsége is egységes központosított szervezet.⁶

A jogrend általános értelemben, mint a jog alapján létrejött rendezett társadalmi viszonyok rendszere, a civilizált társadalom életének kulcseleme, az állam egyik alkotórésze, lévén a benne élő közösségek ellentmondásos érdekeinek összehangoló eszköze.⁷

Az OF-ben, amely pillanatnyilag 89 államalkotó szubjektumból áll,⁸ a jogrend mint a társadalmi viszonyok jogon alapuló rendje az állam egyik alapeleme, a társadalmi ellentmondások feloldásának eszköze.⁹

Az OF hivatalos, mai kiterjesztő megközelítésében¹⁰ a rendészeti tevékenység (oroszul: pravoohranyitelnaja gyejatyelnoszty, szó szerinti jelentésében: „jogvédő”, bűnüldöző, törvényesség betartását felügyelő): az állami és erre jogosult társadalmi szervek, szervezetek jogszabályi felhatalmazással végzett ténykedése. Az élet, az egészség, a tulajdon, az állampolgárok, a jogi személyek, a társadalom, az állam jogai és jogos érdekei, a jogrend, a biztonság, továbbá a törvényesség védelmében. Mindezek garantálására szerveződtek az állam biztonsági szervei: a Fegyveres Erők, a Szövetségi Biztonsági Szolgálat (FSZB – Федеральная служба безопасности, ФСБ), a Belügyminisztérium (MVD – Министерство внутренних дел, МВД) (főként a rendőrséget foglalja magában; 2016. szeptember 30-tól elnöki rendelettel a Belügyi Csapatokat az OF Nemzeti Gárdájává szervezték át – D.J.),¹¹ a Külső Hírszerző Szolgálat (SZVR – Служба внешней разведки, СВР), a Szövetségi Biztonsági Kormányőr Szolgálat (FSZO – Федеральная служба охраны,

⁵ *Pravoohranyitelnue organü* [Rendészeti szervek] [é. n.].

⁶ NAZARNIJ–REDNYIKOV 2021.

⁷ JEVDOKIMOV–SZTYEPANOV–ZALOILO 2022: 36–37.

⁸ Konsztitucija Rosszijaszkaj Federaciji [Az Oroszországi Föderáció Alkotmánya] [é. n.].

⁹ JEVDOKIMOV–SZTYEPANOV–ZALOILO 2022.

¹⁰ DEÁK–MEZEI 2020: 128.

¹¹ DEÁK 2023a: 40–49.

ФСО), a Szövetségi Adóhivatal (FNSZ – Федеральная налоговая служба, ФНС) és a Rendkívüli Helyzetek Minisztériuma (MCSSZ – Министерство Российской Федерации по делам гражданской обороны), továbbá az egyéb, például az ipar, a közlekedés, a hírközlés, a természetvédelem, az egészségügy stb.¹² zavartalan működését szavatoló biztonsági, köztük állami szervek.¹³

A RENDÉSZET ÉS JELLEMZŐI

Az orosz jogszabályokban nem szerepel a rendészeti tevékenység konkrét meghatározása, értelmezése, ezért ez a jellemzőivel írható körül legjobban:

1. Az állami működés egyik formája, amelyet jogszabályokban rögzített speciális jogosultságokkal és kötelezettségekkel felruházott szervein keresztül valósít meg. Bizonyos rendészeti tevékenységet társadalmi szervezetek is végezhetnek, állami ellenőrzés mellett.
2. Joghatásokban nyilvánul meg, például a törvényben szabályozott jogi kikényszerítés eszközeinek felhasználásával.
3. Törvényben rögzített alapokon nyugszik, a jogalkotó által meghatározott esetekben pedig megállapított jogi eljárásrend szerint.
4. Stratégiai célja az emberi és az állampolgári alapjogok, szabadságok, köztük az élethez, az egészséghez való jog oltalma; valamint a társadalom és az állam tulajdonának, jogos érdekeinek védelme a jogellenes beavatkozásoktól, a biztonság és a jogrend szavatolásával.
5. Államalkotó szubjektumainak jogi aktusai, határozatai minden hatósági személyre és állampolgárra feltétlen kötelező erővel bírnak. A rendészeti tevékenységgel szemben tanúsított ellenállás fegyelmi, szabálysértési vagy büntetőjogi következményeket von maga után.
6. A rendészeti szerveknek az állampolgárok és szervezetek alkotmányos jogait érintő határozatai ellen, meghatározott eljárásrend szerint panasszal lehet élni az ügyességnél vagy a bíróságoknál.

A fenti jellemzők összegzése alapján a rendészeti tevékenység: hatályos törvényekben felhatalmazott állami szervek, illetve társadalmi szervezetek, jellemzően meghatározott eljárásrend szerinti, joghatásokat kiváltó cselekvése,

¹² DEÁK 2023b: 51.

¹³ VORONCOV 2018: 5–6.

az állampolgárok élete, egészsége, védelme, valamint az állampolgárok, jogi személyek, a társadalom és az állam tulajdonának, jogainak és jogos érdekeinek oltalma, a törvényesség a biztonság és jogrend garantálásával.¹⁴

Az OF biztonságról szóló törvényében, a biztonság (megteremtésének) rendszerét a jogalkotó, a végrehajtó és a bírói hatalom szervei, valamint állami, társadalmi és egyéb szervek, szervezetek, egyesületek és az állampolgárok alkotják. Azonban a biztonság alapvető letéteményese, szubjektuma az állam, miután az ő kötelessége szavatolni minden állampolgára biztonságát, és nem csak az OF területén, hanem külföldön is.¹⁵

Gyakorlati megközelítésből Nazarnij és Rednyikov a rendészeti szervek alábbi jellemzőit, funkcióit, szervezeteit gyűjtötték össze:

1. A rendészeti szerveket szigorúan csak törvényes alapon lehet létrehozni, és tevékenységüket is jogszabály határozza meg. Másként: az állam előre nem látott, váratlan körülményei közepette sem születhetnek semmilyen törvényen kívüli rendkívüli rendészeti szervek. A működők pedig nem léphetik túl a jogszabályban rögzített hatáskörüket. Rendkívüli körülmények közt sem születhetnek jogon felül álló rendkívüli bíróságok, amelyek ne tartanak be a büntető vagy polgári eljárásjogot. Hadiállapot esetén is a bíróságok a békeidőben létrehozott, az emberi jogokat, szabadságokat garantáló törvények alapján kell működjének.
2. A rendészeti szervek közé tartoznak az állami szervek mellett a nem állami szerveződések is.
3. A rendészeti szervek alaptevékenysége az ember jogainak és szabadságainak védelme. Ebben beleértendő a reagálás mellett a megelőzés is, valamint a megsértett jogrend helyreállítása.
4. A rendészeti szervek csak saját kompetenciájuk határai közt tevékenykednek.
5. A fékek és ellensúlyok által korlátozva egymástól függetlenül működnek, de különféle területeken a hatékonyság fokozására együttműködhetnek.
6. Kapcsolódnak a civil társadalom különféle intézményeivel, az esetek többségében nyilvánosan működnek, és az érzékeny, titkos adatok kivételével az egyszerű állampolgárok számára rendelkezésre állnak objektív adatok az eredményességükről, költségvetésük főbb számainról.

¹⁴ VORONCOV 2018: 4–5.

¹⁵ Pravoohranityelnüe organü i szugyebnaja szisztéma v RF. [Rendészeti szervek és bírósági rendszer az OF-ben] [é. n.].

Funkcióik szerint pedig a következő jellemzőket gyűjtötték ki:

1. Alkotmányos felügyelet.
2. Az igazságszolgáltatás hatálya alatt működnek.
3. Ügyészi felügyelet.
4. A jogsértés feltárása és előzetes nyomozása.
5. A bírósági működés és az ítéletek végrehajtásának szervezett biztosítása.
6. Büntetőügyekben jogi, ügyvédi segítségnyújtás.
7. Bűncselekmények és egyéb jogsértések megelőzése.
8. Az alkotmányos rend és az állambiztonság biztosítása.
9. Gazdaságbiztonság szavatolása.
10. A társadalmi rend védelme, garانتálása.
11. A személyi jogok és szabadságok védelme.

Ha az utóbbi nem kötelessége a rendészeti szervnek, akkor az nem nevezhető ennek, hanem népellenes, megtorló szervezetről van szó.

Az OF rendszetének rendszere a szerzők álláspontja alapján a főbb rendészeti tevékenységek szerint így körvonalazható:

1. Bíróságok szövetségi és az államalkotó szubjektumok bírósága (alkotmány-szabályi és békéltető).
2. Ügyészségek.
3. Belügyminisztérium és szervei.
4. Szövetségi Biztonsági Szolgálat.
5. Külső Hírszerzés.
6. Vámşzolgalat.

A rendészeti rendszer nem statikus, hanem dinamikus rendszer, de céljuk és azok megvalósításának módja, azaz lényegük nem változhat. Az alkotmány szerint az OF-jogalkotás középpontjában a legfőbb érték, az ember és az állampolgár alapjogai és szabadságai állnak. Ez szilárd alapot jelent az autoriter irányba csúszás ellen.¹⁶

ÁLLAMBIZTONSÁG = NEMZETBIZTONSÁG?

Az OF „A biztonságról” szóló törvénye¹⁷ gyakorlatilag *nemzetbiztonságra* cserélte le a korábbi állambiztonság fogalmát, amely valóban a nemzetbiztonság része.

¹⁶ NAZARNIJ–REDNYIKOV 2021.

¹⁷ Roszsijszkaja Federacija Federálnüj Zakon o bezopasznosztyi [OF Szövetségi törvény a biztonságról].

A törvény a *biztonság* fogalmát azonosítja a *nemzetbiztonsággal*, amely magába foglalja az állam, a társadalom, az ökológia, a személyek biztonságát, valamint az OF törvényeiben szereplő biztonság egyéb formáit.¹⁸

Valószínűsíthetően az ilyen módosítási jelenségek inkább politikai, mint jogi jellemzőkkel, üzenettel bírnak.

Az OF nemzetbiztonsági stratégiájáról szóló, 2021 júniusában megjelent hatályos elnöki rendelet¹⁹ szerint az OF nemzetbiztonsága: az OF külső és belső fenyegetésektől megvédett nemzeti érdekeinek olyan állapota, amelyben biztosított az állampolgárok alkotmányban rögzített joga és szabadsága, tisztességes minőségű és szintű életszínvonala, az országon belüli béke és egyetértés, az OF szuverenitása, függetlensége és állami egysége, az ország társadalmi-gazdasági fejlődése.

Sokak számára ugyanis az állambiztonság fogalom változatlanul a totalitárius társadalom biztonsági szerveivel, a VCSK–NKVD–MGB–KGB-vel²⁰ azonos, és elfogadhatatlan egy demokratikus alapokon újjáépített társadalom számára. Ugyanakkor a fogalmak fentiekhez hasonló cseréje nemcsak elméleti, hanem főként gyakorlati problémákat szül. Az állambiztonság helyettesítése a kiterjesztőbb *nemzetbiztonságra* az állami speciális szolgálatok tevékenységi körének szélesítéséhez vezethet; új, az alaprendeltetésüktől idegen feladatkörökkel. Ebben az esetben veszít jelentőségéből, illetve háttérbe szorul alaprendeltetésük. Ezért a *nemzetbiztonság* fogalom precíz meghatározása elvi fontosságú.²¹

ÁLLAMBIZTONSÁG ÉS A BIZTONSÁGOS ÁLLAM

A *biztonság* az orosz rendészetelméletben használt megközelítések szerint lehet:

1. Eredmény, a biztonság megteremtésének végső célja. Szűk értelemben a veszély hiánya. Tágabban: a megfelelő állami szervek és szervezetek által biztosított, reális veszély nélküli állapot. Rendszerben szervezett tevékenység a biztonságot ellenőrző mechanizmus alakítására.
2. A biztonságot létrehozó folyamat.

¹⁸ VORONCOV 2018: 22.

¹⁹ Ukaz Prezidenta RF ot 02.07.2021 N 400 „O Sztrategii nacionalnoj bezopasznosztyi Rasszijszkoi Federacii” [Az OF elnökének rendelete „Az OF nemzetbiztonsági stratégiájáról”].

²⁰ VCSK – Állambiztonsági Bizottság, NKVD – Belügyi Népbiztosság, MGB – Állambiztonsági Minisztérium, KGB – Állambiztonsági Bizottság.

²¹ VORONCOV 2009.

3. Szakadatlan emberi választás a jogai és szabadságai kiterjesztése, valamint önkorlátozása között, a biztonság érdekében.

Sem az Orosz Birodalomban, sem a Szovjetunióban nem használták a *nemzetbiztonság* fogalmat. Annál gyakrabban viszont az állambiztonságot. Ez ugyanis a politikai elit szerint sokkal tisztábban tükrözte az állam és a társadalom politikai, gazdasági alapjainak megingathatatlanlanságát. A szovjet állam vezetői az állambiztonság értelmezése során abból indultak ki, hogy a Szovjetunióban az egyén érdekei alá voltak rendelve a társadalom és az állam érdekeinek. Ennek megfelelően az állami érdeket sértő cselekményt a törvény szerint sokkal szigorúbban üldözték, mint ha az csak egyéni érdekbe ütközött. 1934 júliusában az állambiztonság koncepcióját törvényben rögzítették, ami a társadalom államosításának egyértelmű jele.

Az OF-ban a *biztonság* fogalmát az OF „A biztonságról” szóló törvényében²² rögzítették: „a biztonság – az egyén, a társadalom és az állam létfontosságú érdekei védettségének állapota a külső és belső veszélyektől”. Azaz a biztonság elsősorban védettséget jelent. Figyelemre méltó, hogy az orosz történelemben először ekkor került az egyén jogaival és létfontosságú érdekeivel az első helyre, a társadalmi és államérek elé. A létfontosságú érdekek: azoknak az érdekeknek az összessége, amelyek kielégítése megbízhatóan biztosítja az egyén, a társadalom és az állam fejlődését. A létfontosságú érdekek biztonságát fenyegethetik belső és külső veszélyek. A biztonságot fenyegető veszélyek a jogalkotó meghatározása szerint az egyén, a társadalom vagy az állam létfontosságú érdekeire veszedelmes körülmények és tényezők összessége.²³

A biztonságos állami működés jelentése nem azonos, nem szinonim az állambiztonság fogalmával. A biztonságos állam működése lényegesen szélesebb értelmű. Nem egyszerűen csak az állambiztonságra jellemző, felfedés, megelőzés, felszámolás és az okokkal szembeni fellépés, hanem kedvezőtlen körülmények között is az állam stabil fejlődését, gazdasági, politikai, szellemi-kulturális, védelmi tudományos-technikai stb. potenciáljának kiszámítható erősítését szolgáló célirányos tevékenység.²⁴

²² Закон РФ „О безопасности” от 05.03.1992 г. [„A biztonságról” szóló OF törvény].

²³ VORONCOV 2018: 17–18.

²⁴ VORONCOV 2018: 26–27.

ÖSSZEGZÉSKÉNT

A társadalom rendészeti szférájának fő feladata szerint a társadalomban keletkező szociális-jogi konfliktusokat a jog eszközeivel megelőzi, megoldja visszaállítva a jogrendet. E rendészetnek széles értelemben véve az állami szervek mellett a nem állami civil szervezetek és az egyszerű állampolgár is része, de a jogrend fenntartásában, megszilárdításában a kulcsszerep az államé. A jogi cél megvalósításának módja függ az adott állam nemzetközi helyzetétől és népessége általános állapotától. A jog nemcsak a fennálló rend konzerválásának eszköze, de hozzá kell járuljon az új kialakulásához is. A jognak ez az innovatív szerepe nem engedi meg, hogy a rendészeti tevékenység csak az állami szervekre és azok alapvető módszerére, a kikényszerítésre korlátozódjék. A rendészeti rendszer céljai (nemzeti és nemzetközi), működési elvei lényegükben és tartalmukban jogiak, amelyeket nemzetközi és nemzeti jogforrások rögzítenek, és a jog intézményei által, egyes jogi normák révén realizálódnak.²⁵ Hisz a „Jog a szabadság matematikája”.²⁶

FELHASZNÁLT IRODALOM

- BARACZKA Róbertné – SZIKINGER István (1999): *A rendészeti igazgatás. Magyar Közigazgatási jog – különös rész európai kitekintéssel*. Budapest: Osiris Kiadó.
- DEÁK József (2023a): A szovjet Belügyi Csapatoktól az Oroszországi Föderáció Nemzeti Gárda Szövetségi Szolgálat Csapatáig szemléletváltás vagy csak generációváltás? In SZABÓ Andrea – ZSÁMBOKINÉ FICSKOVSZKY Ágnes – CSABA Zágon (szerk.): *Tudás- és értékmegosztás – mesterséges intelligencia – generációváltás?* Budapest: Magyar Rendészet-tudományi Társaság, 40–48. Online: <https://doi.org/10.37372/mrttvpt.2023.1.3>
- DEÁK József (2023b): Néhány szovjet-orosz biztonsági szerv születése, működésük példái, kulisszatitkai. In GÖCZE István – PADÁNYI József (szerk.): *Lehelyezett kő. Tanulmányok M. Szabó Miklós nyugállományú altábornagy, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja emlékére*. Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó, 51–60.
- DEÁK József – MEZEI József (2020): Orosz és magyar rendészeti rendszerek, mint a hatalom forrásai és sírásói. In GAÁL Gyula – HAUTZINGER Zoltán (szerk.): *A hadtudománytól a rendészet tudományig – társadalmi kihívások a nemzeti összetartozás évében*. Pécs: Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, 127–133.
- FINSZTER Géza (2018): *Rendészet*. Budapest: Dialóg Campus.

²⁵ KVCSEVA–BAGDASZARJAN 2017.

²⁶ NYERSZESZJANC 1996: 160.

- IVANCSICS Imre (2002): Hozzászólás a rendészet meghatározásához. In HAUTZINGER Zoltán (szerk.): *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* 1. Pécs: Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, 2–6.
- JEVDOKIMOV, Vjacseszlav – SZTYEPANOV, Mihail – ZALOILO, Maxim (2022): *Поиск Наиболее Эффективных Способов Охраны Правопорядка В Годы Гражданской Войны В России: Становление И Деятельность Органов Милиции Основных Государственных Образований* [A jogrend védelme leghatékonyabb módszereinek keresése]. Online: <https://cyberleninka.ru/article/n/poisk-naibolee-effektivnyh-sposobov-ohrany-pravoporyadka-v-gody-grazhdanskoy-voyny-v-rossii-stanovlenie-i-deyatelnost-organov> Konsztitucija Rosszijszkoj Federacii [Az Oroszországi Föderáció Alkotmánya] [é. n.]. Online: <http://www.constitution.ru/>
- KVACSEVA, Pelageja – BAGDASZARJAN, Szuszanina (2017): *Правоохранительная Сфера Российской Федерации В Государственно-Организованном Социуме* [Az OF rendészeti szférája a társadalom államszervezetében]. Online: <https://cyberleninka.ru/article/n/pravoohranitelnaya-sfera-rossiyskoj-federatsii-v-gosudarstvenno-organizovannom-sotsiume/viewer>
- NAZARNIJ, Szergej – REDNYIKOV, Dmitrij (2021): *Правоохранительные органы: понятие, признаки функции и система* [Rendészeti szervek: értelmezés, funkcióik és rendszerük jellemzői]. Online: <https://doicod.ru/doifile/lj/79/trnio-11-2021-253.pdf>
- NYERSZESZJANC, V. (1996): *Право – математика свободы. Опыт прошлого и перспективы* [Jog – a szabadság matematikája: tapasztalat, hírnév és perspektíva] Moszkva: Jurisztj. <http://lawlibrary.ru/izdanie9416.html>
- Правоохранительные органы и судебная система в Российской Федерации [Rendészeti szervek és bírósági rendszer az OF-ben] [é. n.]. Online: <https://www.bibliotekar.ru/3-1-30-organy-i-sud/15.htm>
- Правоохранительные органы [Rendészeti szervek] [é. n.]. Online: <https://www.bibliotekar.ru/pravoohranitelnye-organy/index.htm>
- Федеральный закон „О безопасности” от 28.12.2010 N 390-ФЗ [OF Szövetségi törvény a biztonságról]. Online: https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_108546/
- Указ Президента РФ от 02.07.2021 N 400 «О Стратегии национальной безопасности Российской Федерации» [Az OF elnökének rendelete „Az OF nemzetbiztonsági stratégiájáról”. Online: https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_389271/
- VORONCOV, Szergej (2009): *О некоторых подходах к определению понятия „государственной безопасности”* [Az „állambiztonság” értelmezésének megközelítései]. Nemzetközi Konferenciakötet 2009. október 29–30. Don menti Rosztov.
- VORONCOV, Szergej (2018): *Спецслужбы России* [Oroszország speciális szolgálata]. Don menti Rosztov: Főnix.
- Закон РФ Закон РФ от 5 марта 1992 г. N 2446-I „О безопасности” (с изменениями и дополнениями) [„A biztonságról” szóló OF törvény]. Online: <https://base.garant.ru/10136200/>